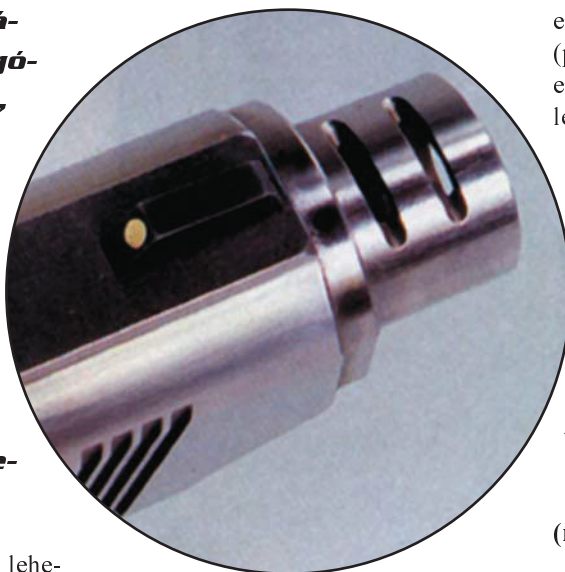

Nyílt kategória (open)

I.P.S.C.-szempontból háromfajta fegyverkategória létezik. Nyílt (open), módosított (modified) és standard. Nyílt kategóriás fegyverek arról híresek, hogy bármit lehet rajtuk alakítani, bármit lehet rájuk rakni, egyedüli kitétel, hogy a fegyver biztonságos legyen.

A fegyvertuningmesterek ezen lehetőségeket maximálisan ki is szokták használni. Hozzá kell gyorsan tennem-hogy a gyári széria fegyverek nyílt kategóriássá való átalakítása valóban művészi szakértelmet- gyakorlatot igényel-már ha azt akarjuk- hogy ne legyen vele minden percünk gyötrelm az akadályok végett.

Ezért nem meglepő- hogy egy-egy tuningolás legalább annyiba kerül- mint maga a gyári széria fegyver- ha nem többbe. Igazság szerint ilyenkor csak a neve marad meg a fegyvernek- szinte mindenét ki szokták cserélni. Az 1996-os

I.P.S.C.-világbajnoknak (Todd Jarrett) a fegyvere Para Ordnance- az ő színeikben versenyzik. A fegyveréből csak a tok e gyár terméke- a többi alkatrész más- direkt sportcélokra gyártott tuningalkatrész. De ez természetes- hiszen a cél az-hogy egy verseny ne a fegyveren múljon- hanem- ha valaki hibát ejthet- az a versenyző legyen. De az igazsághoz hozzá tartozik- hogy ő és még az I.P.S.C.-világranglétra felső fokán álló egy néhány versenyzőnek szinte mind-

egy- milyen fegyvert adnak a kezébe (persze nem vízipisztolyt)- úgy is jó eredménnyel versenyezne. A gyakorlás a legfontosabb. A nyílt fegyvereket ellátják többek között kompenzátorral. A kompenzátor- ha jól működik- sokat segít a fegyver „megzabolázásában”. Mint tudjuk- a fegyvereket minél erősebb lőszerrel működtetjük- annál nagyobbat ugranak. Tehát annál nehezebb velük gyorsan- például két lövés leadása egymás után egy célra úgy- hogy bele is találjunk. Két dolgot tehetünk.

1. Lassabban lövük azt a két lövést (így időt veszünk).

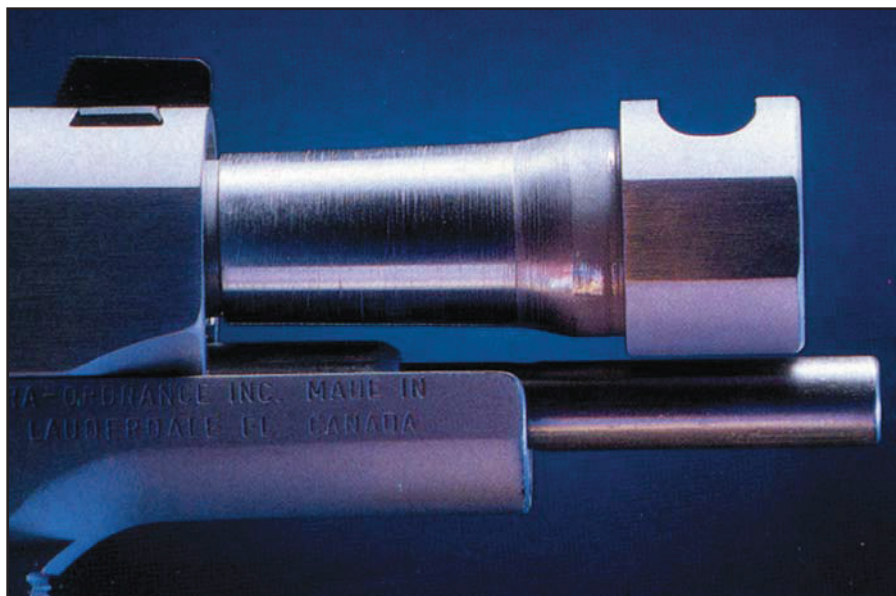
2. Kompenzátor teszünk a fegyverre (így nyílt kategóriába kerülünk).

(Persze erősíthetünk is.)

A kompenzátor általában arról veszszük észre- hogy a cső tetején találunk néhány folytonossági hiányt (furatot- rést)- ami főleg a cső vége felé helyezkedik el. De ez nem mindig igaz- hiszen oly sokféle kompenzátor találtak már ki. Például van- amit a szárhoz erősítenek és működés közben a szánnal együtt mozog előre-hátra a csövön.

Van csőkompenzátor- amely abból áll- hogy a csövön elöl- a szánból kiálló részén felül például kettő rést nyitnak (lásd UZI géppisztoly). Valamit ez is segíthet- de az igazán jó hatásfokot a cső végére rögzített kompenzátorokkal érték el. Ebből is van rengeteg fajta- gondolom kísérleteztek a jobb hatásfok elérése érdekében. A kísérletek során sok mérés ötletet valósítottak meg- például a Hybrid kompenzátorokat. Ez egy olyan cső- melyhez kompenzátor rögzítenek- de még magát a cső tetejét is átfúrják több helyen a kompenzátor mögött a szánnal együtt. Todd Jarrettnek például a kompenzátorán van két rés és mögötte kettő furat a csövön egymás mögött a szánnal együtt átfúrva. Láttam egy észveszejtő megoldást- ezt Tribridnek hívják és úgy néz ki- hogy egy 6"-os szán felül az elejétől szinte a reteszelőbordáig át van marva a cső felületéig. Ebbe a számba egy olyan 6"-os cső kerül-

amelynek felső része pótolja a számból kimart részt (olyan vastag) és precízen illeszkedik is bele. A csőnek ezen részébe vannak a kompenzáló furatok- amelyek meglepően egy-két centire kezdődnek a reteszelőbordáktól és mint

egy furulya furatai haladnak végig a cső vége felé. Az utolsó néhány centin már nem furatok- hanem a kompenzátorokon látható sarkos nyílások vannak (a cső anyagában kialakítva)- ezen a hosszon már nincsenek huzagok.

Érdekességszámba megy- mikor ezzel a fegyverrel lőnek- olyan mint augusztus 20-án a tűzijáték. Egy kisebb probléma van vele- zárt lőtéren leveri a világítótesteket (a nyomás). A kompenzálás lényege az- hogy a gázok- amik nyomják előre a lövedéket- a kompenzátorba érve kiáramolnak nagy sebességgel felfelé a nyílásokon- amíg a cső végét lezárja a lövedék és egyúttal nyomják lefelé a kompenzátor ellenkező részét. Ez a lefelé ható erő akkora- hogy érezhetően csökkenti a fegyver felfelé irányuló mozgását.

Egy kompenzátor akkor tud jól üzemelni- ha lövéskor sok lőporgáz keletkezik. Ha nincs meg a kellő mennyiségű kiáramló gáz- akkor a kompenzátor csak csősúlyként hoz némi hasznot a lövő számára- már ha akadálymentes marad a

fegyver. Ha egy lőszerben könnyű lövedék van- akkor nagyobb sebességre kell felgyorsítani ahhoz- hogy ugyanazt a faktort (például nagykaliber-faktor) el tudja érni- ehhez viszont több lőpor szükséges- ami nagyobb mennyiségű gázképződéshez vezet. Így lehet a kompenzátor hatásos működéséhez kellő mennyiségű lőporgázt biztosítani.

Természetesen ez a gyakorlatban sokkal bonyolultabb dolog- nem véletlen- hogy a lőszergyártás egy nagyon specifikus terület. Előfordulhat- hogy csak egyszer tévedhet az ember.

A környező országokban a sportlövészek engedéllyel újratölthetik a lőszerket. Ez az engedély tanfolyamhoz- vizsgához kötött és ellenőrizhető körülmények között folyik. Ez nem pusztá

passzió- hiszen az újratöltött lőszer ára úgy a fele a gyáriénak. Másrészt mivel az egyedi készítés jóval egyenletesebb- jobb a szórásuk. Kísérletezniük sem kell- mivel a töltési adatok- mérési eredmények szakirodalmakban- gyári kiadványokban megtalálhatók.

Kompenzálásban jártas külföldi versenyzők azt mondták- hogy sikerülhet túl jól is egy kompenzálás- mármint- hogy túl sokat nyom lefelé a fegyveren és ez megint csak nem kedvező a versenyzőnek.

Persze az- hogy kinek mely kompenzátor felel meg a legjobban- azt csak ő maga tudja eldönteni.

Valamint itt van ennek a sportnak egy értékelésbeli ellentmondása.

Említettem már- hogy a nagykaliberfaktorú lőszerrel versenyzőket B- C- D találati zónában jobb pontokkal értékelik- mivel nehezebb vele lőni- nagyobb ugrik a fegyver. Ez igaz a standard fegyvereknél- de a nyílt kategóriás fegyvereknél pont fordítva van a kompenzátor miatt. Egy jól eltalált kompenzátor a hozzá legjobb gáztermelésű lőszerrel igencsak lecsökkentheti a fegyver felfelé irányuló elmozdulását- így könnyebb gyors duplákat lőni- tehát az idő lecsökken és még az értékelés is jobb.

Tehát- ha valakinek az anyagi körülményei megengedik- egy nyílt kategóriájú fegyverrel látványosabb eredményeket tud elérni- mint standard fegyverrel.

Glicza Csaba

